

Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură: instrument de revitalizare a pan-ideii chineze¹

---

dr. Ovidiana Bulumac²

Rezumat:

Articolul de față pune în discuție apariția și evoluția Băncii Asiatice de Investiții în Infrastructură, un instrument utilizat de către China în procesul de revitalizare a Drumului Mătăsii, cea mai veche arteră comercială a lumii cunoscute, mai exact „întreaga rețea antică de rute comerciale, în diversele sale faze de dezvoltare sau involuție, ce a legat negustorii Chinei cu cei ai Asiei Centrale, Orientului Mijlociu, Africii și Europei în ultimele 4 milenii” (Baltasiu, Bulumac, 2016). Inițiativa reprezintă marea surpriză pregătită de China în politica externă internațională, care țintește să depășească etapa de „made in China” și să devină o forță proactivă în geopolitica și geoeconomia internațională, adică o super-putere mondială. Din această perspectivă, „putem discuta în termeni de reînviere, o dată cu Drumul mătăsii, și a unei pan-ideii chineze, care are în centrul său filosofic unitatea (cel puțin) economică a blocului euro-asiatic, finanțată și gestionată de la Beijing” (Baltasiu, Bulumac, 2016).

Cuvinte cheie: banca, infrastructură, China, panidei.

Abstract:

This article discusses the emergence and evolution of the Asian Infrastructure Investment Bank, an instrument used by China to revitalize The Silk Road, the world's oldest commercial artery, namely „the entire ancient network of commercial routes, in its various phases of development or involution, which has linked China's merchants with those of Central Asia, Middle East, Africa and Europe, over the past 4 millennia” (Baltasiu, Bulumac, 2016). The initiative represents the big surprise prepared by China in international foreign policy, which aims to overcome the „made in China” stage and become a proactive force in international geopolitics and geoeconomics , namely a world super power. From this perspective, „we can discuss in terms of resurrection, at the same time as The Silk Road, and a Chinese pan-idea, which has at his philosophical center the economic (at least) unity of the Euro-Asian block, financed and managed by Beijing” (Baltasiu, Bulumac, 2016).

Tags: bank, infrastructure, China, pan-ideas.

---

¹Asian Infrastructure Investment Bank: an instrument to revitalize the chinese pan-idea. Articol prezentat în cadrul Simpozionului „Muncă, bani, bănci, cultură și politică (sec. XVIII-XX)”, ediția a XIII-a, secțiunea „Bănci și burse de valori în epoca de tranziție (1990-2016)”, ce a avut loc în perioada 21-23 octombrie 2016 la Oradea

² email: ovidiana@gmail.com

Ce este AIIB?

AIIB este *abrevierea oficială* utilizată a Băncii Asiatice de Investiții în Infrastructură. În esență, aceasta reprezintă un instrument financiar internațional care a apărut la inițiativa Chinei (24 noiembrie 2014) și a presupus, în prima sa formă, aderarea a 21 de membri din spațiul asiatic³. Din aceste considerente, banca este prezidată de chinezi (Jin Liqun, președintele Băncii⁴) și își are sediul central la Beijing.

Pentru lumea financiară consacrată, AIIB este o bancă de dezvoltare nouă, intrată în postura de competitor pe piața internațională: „văzută de cei mai mulți economiști drept o **contrapondere la Banca Mondială condusă de Statele Unite**, este o inițiativă a Chinei lansată anul trecut și devenită funcțională la începutul anului” (Ziarul Financiar, 25 august 2016, s.n.). Mai exact, banca este prezentată la nivel oficial ca o nouă „**instituție financiară multilaterală, creată pentru a oferi suportul financiar necesar pentru dezvoltarea infrastructurii și a conectivității regionale**”⁵ (s.n.) **în regiunea Asia-Pacific**.

Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură reprezintă **prima manifestare (de tip pro-activ) a politicii externe chineze din ultimele secole**, axată pe o viziune clară: **unirea spațiului european cu cel al Asiei, sub coordonarea Chinei**. Din aceste considerente, de-a lungul timpului, s-au purtat discuții extensive cu liderii statelor europene, o adevărată politică de diplomatie culturală și economică ce a condus la înregistrarea în momentul de față a unui număr de 57 de state membre, atât din spațiul european și cel asiatic, precum și din alte părți ale lumii.

AIIB a devenit operațională începând cu 25 decembrie 2015, după ce a fost validată ratificarea sa. În scurta sa activitate, Banca a finanțat, potrivit ultimelor date disponibile, un singur proiect în Bangladesh. Dar nu cu mult timp în urmă (septembrie 2016) au fost aprobate spre finanțare o serie de alte șase proiecte (pentru Indonezia, Pakistan, Tajikistan etc – multe dintre ele fiind în colaborare cu Banca Mondială sau Banca Asiatică de Dezvoltare), în timp ce alte șapte își așteaptă validarea (India, Pakistan, Oman, Indonezia), fiind propuse la începutul lunii octombrie.

Primele reacții la apariția AIIB

Primele reacții din partea reprezentanților instituțiilor financiare consacrate sau a liderilor din Europa Occidentală și SUA, deci din partea centrului sistemului mondial modern conform teoriei lui Immanuel Wallerstein, au fost **ori negative ori nu au dat prea mare însemnătate inițiativei**.

De pildă, **SUA a transmis partenerilor săi să nu adere la calitatea de membru al AIIB, poziție susținută și de Japonia**: „Behind the scenes, though, the Chinese initiative has set off a heated diplomatic battle. America has lobbied allies not to join the AIIB, while Jin Liqun,

---

³ Bangladesh, Brunei, Cambodia, China, India, Kazakhstan, Kuwait, Laos, Malaysia, Mongolia, Myanmar, Nepal, Oman, Pakistan, Philippine, Qatar, Singapore, Sri Lanka, Thailand, Uzbekistan și Vietnam conform articolului „21 Asian countries sign MOU on establishing Asian Infrastructure Investment Bank” în *Xinhuanet*, 24 October 2014, disponibil la adresa http://news.xinhuanet.com/english/business/2014-10/24/c_133740149.htm.

⁴ „Jin Liqun Selected President-designate of the Asian Infrastructure Investment Bank”. *Multilateral Interim Secretariat of AIIB*. 24 August 2015, disponibil la adresa http://www.aiib.org/html/2015/NEWS_0824/15.html. Anterior, bancherul și profesorul Jin a fost președintele China International Capital Corporation, una dintre cele mai importante bănci de investiții chineze, vicepreședintele Băncii Asiatice de Dezvoltare și viceministrul de finanțe al Republicii populare chineze.

⁵ „The AIIB, which will be located in Beijing, will be a new multilateral financial institution designed to provide financial support for infrastructure development and regional connectivity in Asia” (AIIB official website, disponibil la adresa http://www.aiib.org/html/2015/NEWS_0824/15.html).

the Chinese official who will head the bank, has shuttled between countries to persuade them to sign up. At the bank's inauguration ceremony, Australia, Indonesia and South Korea were conspicuously absent. In public, the concern cited by America and some of the hold-outs has been a lack of clarity about AIIB's governance." (The Economist, 11 noiembrie 2016). **Analizii de la The Economist, o portavoce cunoscută a sistemului neoliberal britanic, aruncă inițiativa Chinei în derizoriu:** „To the alphabet soup of international development banks (ADB, AfDB, CAF, EBRD, IADB), add one more set of initials: AIIB, or for the uninitiated, the Asian Infrastructure Investment Bank” (ibidem). Lipsa de susținere, cel puțin la nivel discursiv, din partea marilor puteri pleacă de la ideea conform căreia **revitalizarea Drumului mătăsii nu este altceva decât un curios proiect politic, izvorât din ambiția personală a liderului de la Beijing:** „Mr. Xi wants a revival of the Silk Road and the glory that went with it.” (The Economist, 2 iulie 2016).

Forța financiară a AIIB. Proiect cu termene precise și fonduri uriașe.

OBOR („one belt, one road”⁶) este denumirea oficială a proiectului propriu-zis cu care Beijingul operează la nivel transcontinental, atât pe uscat, cât și maritim. Acesta reprezintă un instrument prin care se planifică gruparea tuturor actorilor regionali și internaționali relevanți pentru retrasarea funcțională, în regim de circuit închis, a *Drumului mătăsii*, precum și coordonarea acestei rețele de către o forță unică, „din interior”: China⁷.

În timp ce capitalul inițial subscris este în jurul a 50 de miliarde de dolari^{8,9}, **capitalul autorizat este în valoare de 100 miliarde de dolari.** Altfel spus, **AIIB dispune de un fond echivalent cu 2/3 din capitalul Băncii de Dezvoltare a Asiei și cu 1/2 din capitalul Băncii Mondiale**, ceea ce denotă seriozitatea și dedicarea cu care China își calculează reintrarea sa pe scena lumii.

Forța hotărârii Chinei de a se relansa pe plan internațional prin intermediul proiectului OBOR poate fi ușor identificată dacă analizăm primul indicator relevant, anume cel financiar. **Sume uriașe, de câteva ori mai mari decât celebrul plan Marshall, sunt puse pe tabla de șah¹⁰ de către China:** „First, the projects are vast. Official figures say there are 900 deals under way, worth \$890 billion ... China says it will invest a cumulative \$4 trillion in OBOR countries, though it does not say by when. Its officials tetchily reject comparison with the Marshall Plan which, they say, was a means of rewarding America's friends and excluding its enemies after the second world war. OBOR, they boast, is open to all. But, for what it is worth, the Marshall Plan amounted to \$130 billion in current dollars.” (The Economist, 2 iulie 2016).

---

⁶ „O centură, un drum”.

⁷ „Chinese officials call that policy “One Belt, One Road”, though they often eviscerate its exotic appeal to foreigners by using the unlovely acronym OBOR. Confusingly, the road refers to ancient maritime routes between China and Europe, while the belt describes the Silk Road's better-known trails overland .... OBOR puzzles many Western policymakers because it is amorphous—it has no official list of member countries, though the rough count is 60—and because most of the projects that sport the label would probably have been built anyway.” (The Economist 2 iulie 2016).

⁸ „The MOU specifies that the authorized capital of AIIB is 100 billion U.S. dollars and the initial subscribed capital is expected to be around 50 billion dollars. The paid-in ratio will be 20 percent” conform "21 Asian countries sign MOU on establishing Asian Infrastructure Investment Bank". *Xinhuanet*. 24 October 2014, disponibil la adresa http://news.xinhuanet.com/english/business/2014-10/24/c_133740149.html

⁹ „The capital of the bank is \$100 billion, equivalent to 2/3 of the capital of the Asian Development Bank and about half that of the World Bank.” (["The Economist explains"](#). *The Economist*. 11 November 2014).

¹⁰ Aluzie la cartea lui Zbigniew Brzezinski.

În premieră, ponderea investițiilor chinezești în țările aflate pe coridorul mătăsii depășește jumătate din întregul său efort financiar: „In April a Chinese shipping company, Cosco, took a 67% stake in Greece’s second-largest port, Piraeus, from which Chinese firms are building a high-speed rail network linking the city to Hungary and eventually Germany. In July work is due to start on the third stage of a Chinese-designed nuclear reactor in Pakistan, where China recently announced it would finance a big new highway and put \$2 billion into a coal mine in the Thar desert. In the first five months of this year, more than half of China’s contracts overseas were signed with nations along the Silk Road – a first in the country’s modern history (The Economist, 2 iulie 2016).

Miza AIIB. De ce ne interesează

Miza proiectului OBOR este legată de dorința Chinei de a ieși din vechea paradigmă izolaționistă de după sec. XIV-XV ce a scos China din Istorie și de pe harta marilor actori la scara lumii. Cu alte cuvinte, se dorește o reșezare culturală, geoeconomică și geopolitică. Însă, pentru a face acest lucru, **China înțelege că trebuie să acționeze pe două axe, simultan.**

Prima axă face referire la apariția Chinei ca nou pol de putere prin dislocarea celui existent (pe calapod nord-american). Mai exact, **geopolitica Drumului mătăsii are ca obiectiv utilizarea instrumentelor OBOR și AIIB pentru dislocarea SUA și eliminarea rolului său de dublu pivot în Atlantic și Pacific:** „OBOR matters because it is a challenge to the United States and its traditional way of thinking about world trade. In that view, there are two main trading blocs, the trans-Atlantic one and the trans-Pacific one, with Europe in the first, Asia in the second and America the focal point of each. Two proposed regional trade deals, the Trans-Pacific Partnership and the Transatlantic Trade and Investment Partnership, embody this approach. But OBOR treats Asia and Europe as a single space, and China, not the United States, is its focal point” (The Economist, 2 iulie 2016).

Cea de-a doua axă este dată de dezvoltarea lumii (Asia și Europa) pe un nou calapod cultural, printr-o interacțiune culturală și economică ce pleacă de la vest la est, de la China până la Mediterană, intermediată de China. În vechime, *Drumul Mătăsii* era una din axele principale în dezvoltarea regiunilor continentului asiatic economic¹¹ și cultural (Elisseeff, 2001), favorizând schimbul socio-cultural între civilizațiile ce intrau în contact (Bentley, 1993, 33).

Urmând aceeași logică, astăzi asistăm la încercarea Chinei de a implementa acțiuni de reînviere a unei pan-idei¹², care are în centrul său filosofic unitatea (cel puțin) economică a blocului euro-asiatic: *pax sinica*. „Pax Sinica reprezintă o noțiune conferită

---

¹¹ „Cu precădere în timpul dinastiei Han (206 î.Hr.-220 d.Hr.), care a avut un rol deosebit de important pentru întregul continent, comercializarea mătăsii a ajutat la o dezvoltare fără precedent a rețelei de transport și a spațiilor prin care aceasta a trecut (Boulnois, 2005, 66). Timp de peste 2.000 de ani, secretul cultivării mătăsii a fost deținut în exclusivitate de către chinezi, fapt ce a menținut China într-o poziție unică, avantajoasă economic și simbolic, aproximativ până în sec. VI-VII, când pierde definitiv monopolul producerii mătăsii în fața Vestului. Pe rând, secretul ajunge în mâinile Imperiului Persan, Imperiului Roman, Imperiului Bizantin, pentru ca mai apoi să devină răspândită în Europa prin producția italiană de secol XIII (Silkroad Foundation, 2000)” (Baltasiu, Bulumac, 2016).

¹² „Prin pan-idee înțelegem acea „mare idee spațială” (concept ce aparține geopoliticianului K. Haushofer) ce presupune o difuziune culturală pe spații largi, ce depășește limite precum granițele naționale. Pan-ideea este, în fapt, o atitudine față de spațiu, impusă societăților și popoarelor de către forța (de impunere sau atracție) ce transmite respectiva pan-idee. În acest mod, teritoriile popoarelor și statelor devin adeseori spații de cucerit, în care două sau mai multe pan-idei sunt concurente” (Baltasiu, Bulumac, 2016).

perioadei în care China, condusă de dinastiile Qin, Han, Sui, Tang și Ming, a reușit din poziția sa de hegemon să ducă o politică internă și externă de pace și securitate în Asia de Est, axată pe forța prezenței sale militare, pe încurajarea comerțului pe distanțe mari și pe durata lungă în ansamblul Eurasiei, pe clădirea de orașe, pe creșterea standardului de viață și a factorului demografic (Pollard et al., 2015, 242; Krech, 2004, 135). Pax Sinica este echivalentă cu perioada în care dominante pe continent erau civilizația și cultura chineză, prima sa fază (221 î.Hr. - 220 d.Hr.) fiind contemporană cu Pax Romana în emisfera vestică a lumii (Plott, 1989, 57), ambele dizolvându-se cam în aceeași perioadă, aceea a sec. II-III d.Hr. (Krech, 2004, 135). Mai târziu, Pax Sinica a fost revitalizată în timpul dinastiilor Sui (581-618 d.Hr.) și Tang (618-907 d.Hr.) (Mahbubani, 2009, 149). Această a doua Pax Sinica a cuprins reunificarea dinastiilor din nord și sud și a reprezentat perioada de aur a Chinei, cu creșteri demografice record (de la 50 la 80 de milioane de oameni – Ebrey, 1999, 111, 141; Du, 1998, 37; Fairbank și Goldman, 2006, 106) și cu cel mai populat oraș al lumii (capitala Chang'an, Xi'an-ul de azi)” (Baltasiu, Bulumac, 2016).

Astfel, ideal tipul la care astăzi China își calibrează politica externă este Pax Sinica, perioada în care proiecția puterii Chinei depășea semnificativ granițele sale continentale, atât prin soft-power-ul dovedit, cât și prin hard-power-ul exercitat de-a lungul Drumului mățâșii: „Xi Jinping, China’s president, looks back on that era as a golden age, a time of Pax Sinica, when Chinese luxuries were coveted across the globe and the Silk Road was a conduit for diplomacy and economic expansion” (The Economist, 2 iulie 2016).

Cu alte cuvinte, asistăm în secolul XXI la renașterea Chinei din punct de vedere ideologic, ce își schimbă calitatea din putere activă în putere pro-activă, și ce re-gândește Europa și Asia ca un singur spațiu, unitar sub coordonarea sa: „But OBOR treats Asia and Europe as a single space, and China, not the United States, is its focal point” (The Economist, 2 iulie 2016). Iar unitatea este asigurată de funcționalitatea principalului instrument, Banca Asiatică de Investiții și Infrastructură.

În concluzie, sintetizând toate cele de mai sus, putem afirma că, pentru China, lumea redevine *spațiu de înaintare*, ceea ce se va dovedi o uriașă provocare pentru vechii actori globali și pentru rețeaua de economii europene și asiatice.

Bibliografie

Baltasiu, Radu, Bulumac, Ovidiana, **China: un nou actor mondial cu inițiativă la scara istoriei? Observații pe marginea celui mai recent dosar The Economist pe această temă în Revista Sociologie Românească (Romanian Sociology)**, vol. XIV, nr. 1/2016.

Bentley, Jerry H. (1993). **Old World Encounters: Cross-Cultural Contacts and Exchanges in Pre-Modern Times**. New York: Oxford University Press.

Elisseeff, Vadime (2001). **The Silk Roads: Highways of Culture and Commerce**. UNESCO Publishing / Berghahn Books, Reprint: 2009.

Multilateral Interim Secretariat of AIIB , „Jin Liqun Selected President-designate of the Asian Infrastructure Investment Bank”, 24 August 2015, disponibil la adresa www.aiib.org/html/2015/NEWS_0824/15.html

Pagina oficială de internet AIIB, disponibilă la adresa www.aiib.org/html/2015/NEWS_0824/15.html

The Economist, 11 noiembrie 2016, „Why China is creating a new "World Bank" for Asia” disponibil la adresa <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2014/11/economist-explains-6>

The Economist, 2 iulie 2016, „Our bulldozers, our rules. China’s foreign policy could reshape a good part of the world economy” disponibil la adresa <https://www.economist.com/news/china/21701505-chinas-foreign-policy-could-reshape-good-part-world-economy-our-bulldozers-our-rules>

Xinhuanet, „21 Asian countries sign MOU on establishing Asian Infrastructure Investment Bank”, 24 October 2014, disponibil la adresa http://news.xinhuanet.com/english/business/2014-10/24/c_133740149.htm

Ziarul Financiar, 25 august 2016, „România face cerere să devină membră a Băncii Asiatice pentru Investiții condusă de China” disponibil la adresa <http://www.zf.ro/eveniment/romania-face-cerere-sa-devina-membra-a-bancii-asiatice-pentru-investitii-condusa-de-china-15607714>